

..... Σ Η Μ Α

- Ο.- Θά ἀκούσετε τή λαογραφική ἐμπομπή τοῦ σταθμοῦ μας " Ποντιακοί ἀντίλαλοι ", πού γράφει καί ἐπιμελεῖται ὁ συνεργάτης μας Στάθης Εὐσταθιάδης.
Μουσική ἐπιμέλεια Ἡρακλῆ Κοκοζίδη.

..... τό σημά σβῆνει

- Ο.- Ἡ Ποντιακή Μοῦσα, φίλοι ἀκροαταί, δέν τραγούδησε μονάχα καὶ χαρές τοῦ ἔρωτα, πόνους καί πίκρες τῆς ξενιτειᾶς καί τόσες ἄλλες ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς, τραγούδησε καί διάφορα πολεμικά γεγονότα. Ἀναρίθμητοι εἶναι οἱ Ἑθνικοὶ ἀγῶνες τῶν Ποντίων Ἀκριτῶν στά ἀπομακρυσμένα σύνορα τοῦ Βυζαντίου ἐπὶ αἰῶνες. Ἀλλά ἡ Ποντιακή ψυχὴ ἀντιστάθηκε καί ἀπέναντι στοὺς διαφόρους βαρβαρισμούς, πού ἐμφανίστηκαν ὑπὸ ἐντελῶς διαφορετικὲς συνθῆκες.

Οἱ Πόντιοι τοῦ Καυκάσου, ὅπως εἶναι γνωστὸν, ἐπὶ 40 περίπου ἔτη, ἐννοοῦμε φυσικά τοὺς Ποντίους τῆς περιοχῆς Κάρς, ἦσαν ὑπὸ τὴν Ρωσικὴ ἐπικράτεια. Ἐδῶ θά μιλήσωμε γιὰ τὴν στράτευσίν τους ὑπὸ τὴν Τσαρική Κυβέρνηση.

Οἱ Πόντιοι στρατιῶτες μέ τὴ φιλοτιμία καί τὸν ἥρωισμό τους κέρδισαν τὴν ἀγάπη καί τὴν ἐκτίμηση τῶν Ρώσων ἀξιωματῶν καί κατακτοῦσαν πολὺ γρήγορα ἀνώτερα ἀξιώματα. Ἐξ ἄλλου εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ὀρθόδοξου Ρωσσίας, οἱ Πόντιοι εὗρισκαν ἀνακούφιση, γιατί ἡ πανίσχυρος Τσαρική Ρωσία ἦταν τότε ὁ ἀμίλητος τιμωρὸς ἐκείνων, πού ἐπεδίωκαν τὴν ἐξόντωση τῶν Χριστιανῶν. Αὐτὰ λέει ἡ Ἱστορία, πού σήμερα, βέβαια, φτιάχνεται πάνω σὲ ἄλλη βάση, μέ ἄλλα δεδομένα.

Ἀλλά ἄς γυρίσωμε μέ τὴ φαντασία πίσω, στὰ 1914. Ἐξερράγη τότε ὁ Α' Παγκόσμιος Πόλεμος. Ἡ Γερμανία τοῦ Κάιζερ ἐπετέθη καί κατὰ τῆς Ρωσσίας. Ἡ Εὐρώπη ἦτο τότε ἀνάστατη. Ὁ Τσάρος ἔκανε μεγάλη ἐπιστράτευση. Καί ἦσαν πάρα πολλοὶ οἱ στρατολογηθέντες Πόντιοι τοῦ Καυκάσου, τότε.

Τό ἀκόλουθο Ποντιακὸ τραγοῦδι μᾶς δίνει παραστατικὰ τὴν εἰκόνα ἐκείνης τῆς καταστάσεως τοῦ 1914, τὴν ἀναστατωμένην Εὐρώπη, τὴν ἀγωνία τῶν λαῶν, ἀλλὰ καί τοὺς καὶμούς καί τὰ καρδιοχτύπια τῶν ἀνθρώπων, πού ἔμπαιναν σ' ἓνα δεδαλῶδη καί ἀβέβαιο γιὰ τὴν ἐκβασὴν τοῦ πόλεμο.

..... Λ Υ Ρ Α

Τρία λόγια θά λέγω σας, τῇ κάρδιας ἰμ τὰ πόνια,
τό πρῶτον ἐν ὃ Πόλεμον, θά κρατῇ δέκα χρόνια,
τό δεῦτερον.... σὸν πόλεμον παλληγάρια σιοτοῦνταν,
τό τρίτον..... τὰ Βασίλεια κ' ἐποροῦν τὰ κοιμοῦνταν.

..... ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

- Ο.- Ὁ Πόλεμος ἐκεῖνος τοῦ 14 ἐστοίχησε χιλιάδες ἀνθρώπινες ὑπάρξεις. Οἱ Πόντιοι στρατιῶτες στὰ γράμματα, πού ἔστελναν στοὺς δικούς τους, ἔδιναν ἀνάγλυφη τὴν εἰκόνα τοῦ μετώπου.

Δώδεκα μῆνες ὁ χρόνος καί ὅμως οὔτε μιά μέρα χωρὶς συναγερμό, οὔτε ἓνα λεπτό χωρὶς τὴ σκέψη, πῶς ὁ ἐχθρὸς εἶναι ἀπέναντί μας.

..... Λ Υ Ρ Α

..... Ο χρόνος δώδεκα μήνας, κειμνες άφιά σά κόπια,
άπό πάν έμουν δεβήναν τ'άκλερα καί τά τόπια.

..... ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

0.- Περνοῦσαν γιορτές, Χριστούγεννα, Πάσχα καί οί σπιτιτικοί αίσθάνονταν τό βαθύ πόνο, πού τό παιδί τους βρισκόταν μακριά τους καί μάλιστα μέσα στή φωτιά τοῦ πολέμου. Στήν ἐκκλησιά, μπροστά στό εἰκόνισμα τῆς Παναγίας γονατιστή ἡ κακόμοιρη μάνα, παρακαλοῦσε τή Μεγαλόχαρη νά φυλάγη ζωντανό τό παιδί της, παρακαλοῦσε νά τόν φέρη τή Λαμπρή μέ τήν Ἀνάσταση. Ὅμως οί ἐλπίδες ἀργοῦσαν νά πραγματοποιηθοῦν. Ἡ Λαμπρή ἐρχόταν, μά τό παλληκάρι της περνοῦσε στό μέτωπο καί μάλιστα σέ ἀσκήσεις. Αὐτό τό γράφει ὁ στρατιώτης ἀπό τό μέτωπο.

Τήν Λαμπρήν, τήν Ἀνάστασιν, τό πρῶτον τήν ἡμέραν,
ἐκάθουμνες κι' ἐνούνιζαμ', πῶς θ' ἐφτάμ' τήν μανέβραν.

..... ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

0.- Στό ἀκόλουθο δίστιχο, ὁ ἐρωτευμένος νέος τραγουδοῦσε πονετικά. Δέν πειράζει, μανούλα μου, πού θά λείψω ἐγώ. Ἔχεις κι' ἄλλα παιδιά, δῶσε κουράγιο & στόν ἑαυτό σου.

..... Λ Υ Ρ Α

Ὁ πόλεμον ἐσκόλωσεν ἄς σ' ὅλα τῇ Καυκάζι,
ἄς σῇ μάνας ἱμ τά πουλιά, τό ~~εἶ~~αν τά λειψτάζη.

..... ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

0.- Ἀπό τό ἀκόλουθο τραγουδί βγάλαμε μερινά συμπεράσματα, πού βέβαια δέν εἴμαστε ἀπολύτως βέβαιοι, γιά τό τί ἀκριβῶς συνέβαινε.

Οἱ στίχοι μᾶς λέν', πῶς ὁ στρατολόγος γυρνάει στά χωριά καί ἀπό τοὺς πλούσιους παίρνει χρήματα καί ἀπό τοὺς φτωχοὺς παιδιά. Δέν μπορούμε νά ποῦμε, πῶς αὐτό γινόταν ἐπίσημα ἀπό τήν Τσαρική Κυβέρνηση. Ἴσως ἔμπαιναν στή μέση διάφορες κομπίνες τῶν διαφόρων στρατολόγων σέ συνεννόηση ἐν εἶδει παζαρέματος μέ τοὺς τοπικοὺς παράγοντες τῶν χωριῶν. Πάντος τό ἐπεισόδιο αὐτό θυμίζει τίς στρατολογίες τῶν Τούρκων στρατολόγων, πού μπορούσαν εὐκολα, νά ξεγελάσουν τό Σουλτάνο, ὅτι ἀπό τό χωριό τάδε τῆς ἡλικίας Α ὑπάρχουν τόσοι Χριστιανόπαιδες κλπ. Ἀς εἶναι ὅμως. Τό γεγονός πάντως συγκινεῖ. Τί σπαραγμός στή καρδιά τοῦ γονιοῦ, ὅταν βλέπη ἄλλον, νά μπορῇ νά γλυτώνη τό παιδί του, δίνοντας χρήματα, ἐνῶ ὁ ἴδιος τό στέλνει στόν πόλεμο, γιατί εἶναι φτωχός. Καί νά σκεφθῇ κανεῖς, ὅτι πρόκειται γιά πόλεμο μεταξύ Κρατῶν, πού κανένα δέν εἶναι ἡ Πατρίδα, γιά τήν ὁποία μέ χαρά καί προθυμία χαλαλίζουν οἱ γονεῖς τά παιδιά τους.

..... Λ Υ Ρ Α

Τῇ Βαγιανῇ ὁ Νατσιάλνικον ἐξέβεν σά χωρία,
ἄς σῇ ζιαγλίντε παίρ' παράδες κι' ἄς σ' ἐφτωχοὺς παιδιά.

..... ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

0.- Ἐδῶ κλείνει ἡ ἐμπομπή μας. Σᾶς μιλήσαμε σήμερα γιά τόν ἡρωϊσμό τῶν Ποντίων στρατιωτῶν στό Ρωσικό στρατό καί παρουσιάσαμε τραγούδια, πού δίνουν ἀνάγλυφα τά γεγονότα τοῦ πολέμου καί τήν ψυχική κατάσταση τοῦ λαοῦ.

..... Σ Η Μ Α

Μετεδόθη η λαογραφική έμπορη του σταθμού μας, που γράφει και επι-
λεϊται ο συνεργάτης μας Στάθης Ευσταθιάδης.

..... τό σημα σβήνει

.....
.....
.....

..... ΔΙΥΡΑ-ΤΡΑΥΟΔΙ

..... Α Υ Ρ Α

.....
.....

..... ΔΙΥΡΑ-ΤΡΑΥΟΔΙ

.....
.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....